T. C.
D A N I Ş T A Y
Altıncı Daire
Esas No : 1972/2644
Karar No : 1976/3037

TAM YARGI DÂVALARI

Özeti : Dâvacıya inşaat ruhsatı verilmesi gerektiği yolundaki Danıştay ilâmının idarece infaz edilmemesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini Hk.

Dâvacı : Salim Seçkin, varisleri Emine Seçkin, İnal Seçkin, Önder Seçkin
Vekilleri : Av. Önder Seçkin
Dâvalı : Ankara Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. Erden Gürzumar

Dâvanın Özeti : Dâvacı, maliki bulunduğu Cebeci'de 163 pafta 522 ada 26 parsele inşaat ruhsatı verilmesi için belediye başkanlığına başvurduğunu, bu isteğinin parselin imar plânında yüksek okullar sahasında kalması sebebiyle reddedildiğini, belediye başkanlığının bu işleminin iptali dileğiyle dairemizde açtığı Esas 61/1490, Karar 62/1354 sayılı dâvanın, 6785 sayılı Kanundaki bekleme sürelerinin geçmesi sebebiyle dâvacının ruhsat talebinin reddinde isabet bulunmadığı gerekçesiyle iptalle sonuçlandığını, idarenin karar düzeltilmesi isteğinin de reddedildiğini, bu tarihten sonra Danıştay ilâmının infazı ile parseline ruhsat verilmesi için müteaddit defalar ve en son 26.12.1971 tarihinde belediye başkanlığına başvurduğunu fakat bu taleplerinin hiç birinin isaf edilmediğini, kaldı ki kamulaştırmayı yapacak olan M.E.B ve S.B. Fakültesine de başvurduğunu bu idarelerin parseline ihtiyacı olmadıklarını ve kamulaştırma yapmayacaklarını bildirdiklerini, belediye başkanlığının Danıştay ilâmını infaz etmemekle mülkü üzerindeki tasarruf hakkını kısıtladığını ileri sürerek bu sebeple uğradığı 164.000 liralık zararın faizi ile birlikte dâvalı idareden tahsilini ve yargılama giderlerinin de dâvalıya yükletilmesini istemektedir.

Dâvalının Savunması Özeti : Dâvalı idare, husumetin İmar Müdürlüğüne yöneltilmesi gerektiğini, dâvacının parselinin 2783 ve 9928 numaralı plânlarla yüksek okullar sahasına ayrıldığını 1966 yılında kesinleşen 56400 sayılı plânla da Basın Yayın Yüksek Okulu sahasında kaldığını, kamulaştırma M.E.B. ce yapılacağından durumun 22.9.1967 tarihinde ilgili bakanlığa yazıldığını idarenin kusurlu hareketi bulunmadığını savunarak dâvanın reddi ile yargılama giderlerinin diğer tarafa yükletilmesini istemektedir.

Raportör Selçuk Hondu'nun Düşüncesi : Dâvacı, maliki bulunduğu parsele inşaat ruhsatı verilmemesine dair işlemin dairemizin Esas 961/1490 sayılı Kararı ile iptaline rağmen bu karar infaz edilerek ruhsat verilmemesi sebebiyle uğradığı zararın tazminini istemektedir.

Scanned by CamScanner

Anayasanın 132 ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddelerine göre idarenin Danıştay ilâmlarına göre işlem veya eylem tesis etmesi bu ilâmları gecikmeden yerine getirmesi gerekmektedir. Bahsi geçen kanunların bu âmir hükümleri karşısında idarenin ilâmın kendisine tebliği üzerine ilgilinin müracaatını beklemeden gereğini yerine getirmesi gerekir. Bu sebeple (istisnai haller hariç) ilâmın infazı için ilgilinin müracaatı gerekmediği gibi idarede infazı ilgilinin müracaatına tehir edemez. İlâmın tebliği üzerine idarenin res'en harekete geçerek bu ilâmı uygulaması hukuk devletine saygı ilkesinin bir gereğidir.

Olayda dairemizin Esas 61/1490 sayılı iptal kararı ile dâvacı, parseline ruhsat almağa hak kazandığı ve bu kararın 8.6.1962 tarihinde kendisine tebliğinden itibaren en son müracaat tarihi olan 26.12.1971 tarihine kadar parseline ruhsat verilmesi veya kamulaştırılması için dâvalı idareye M.E.B na ve S.B.F sine tam 18 defa (bu rakam dâva dilekçesine ekli cevap yazılarından tespit edilmiştir) müracaat ettiği halde Danıştay ilâmı infaz edilmemiş ve dâvacının mülkiyet hakkı kısıtlanmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi ilâmın infaz için ilgilinin müracaatı gerekli değilse de dâvacı ilâmlar için öngörülen 10 senelik genel zaman aşımı (İ. İ. K. madde 39) süresi içinde idareye müteaddit defalar müracaat ederek hüsnüniyetini ortaya koymuştur.

521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddesinde (tam yargı dâvalarından doğan ilâmlar ayrılarak) Danıştay ilâmların icaplarına göre işlem ve eylem tesis etmiyen idare aleyhine maddî ve manevî tazminat dâvası açılabileceği öngörülmüş olup bu dâvanın açılabilmesi için belli bir süre gösterilmemiştir. Olayımızda uygulamanın başladığı tarihte yürürlükte bulunan 3546 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinde böyle bir süre tespit edilmemiştir.

Esasen ilâmların genel zamanaşımı süresi içinde olmak şartiyle ilâmların infaz edilmemesi sebebiyle açılacak tazminat dâvalarını belli bir süre ile sınırlamak yukarıda bahsettiğimiz hukuk devletine saygı ilkesine ve kamu düzenine aykırı düşer. Zira böyle bir sürenin tespiti ve ilgilinin bu süreyi geçirmesi, idarenin de infaz etmemeğe devam etmesi halinde kesin hüküm niteliğini haiz ilâm askıya alınmış ve hukukî kıymetini kaybetmiş duruma düşecektir. Kaldı ki 521 sayılı Kanunun 67, 71, 72 nci maddelerinde öngörülen sürelerin de infaz etmeme sebebiyle açılacak dâvalara uygulanması da yukarıda açıklanan sebeplerle sakıncalıdır. Ayrıca 95 inci madde ile sözü geçen maddelere istinaden açılacak dâvaların mahiyetleri de farklıdır. Bütün bu sebeplerle dairemizin iptal ilâmının tebliğinden başlıyarak dâvanın açıldığı tarihe kadar geçen zaman içinde dâvacının mülkiyet hakkının kısıtlanması sebebiyle uğranılan zararın bilirkişi incelemesi yapılarak (dâvacı isteği 164.000 liralık zararın detaylarını ve gerekçelerini göstermemiş olduğundan) tespiti ile dâvalı idareden tazminine karar verilmesi gerekmektedir.

Kanunsözcüsü Rana Tandoğan'ın Düşüncesi : Dâvalı idarenin husumet def'i yerinde görülmemiştir.

Ruhsat talebinin reddine mütedair belediye işlemi Danıştay Altıncı Dairesinin 17.4.1962 tarihli, 1961/1490 — 1962/1354 sayılı kararıyle; dâvacıların parseli imar plânında umumî hizmetlere ayrılan yere rastladığı halde selâhiyetli mercilerce istimlâki cihetine gidilmediği ve inşaat ruhsatı talebinden itibaren 5 sene geçtiği için iptal edilmiştir.

Danıştay Kanununun 95 inci maddesi gereğince Danıştay ilâmına göre işlem tesis etmekle mükellef olan idare bu ilâma aykırı olarak inşaat ruhsatı vermemek suretiyle dâvacıların gayrımenkullerini kullanmalarına mani olduğu, bu sebeple de dâvacıların zararlarının meydana geldiği muhakkaktır.

Scanned by CamScanner

Danıştay ilamlarına göre işlem tesis etmeyen idare aleyhine Danıştay'da açılacak tazminat davaları için kanun süre tayin etmediğine göre usulüne uygun bir şekilde açılmış bulunan bu dava dolayısiyle taşınmaz malın durumu ile kullanılabilme olanakları gözönünde bulundurularak takdiren tayin edilecek bir miktarın, tazminat olarak davalı idarece davacılara ödenmesine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Altıncı Dairesince önceden belli edilen 1.10.1974 tarihinde davacılar vekili Av. Önder Seçkin'in ve davalı idare vekili Av. Erden Gürzumar'ın gelmiş oldukları anlaşılmakla kanunsözcüsü Rana Tandoğan'ın iştiraki ile duruşma yapılarak 2.10.1974 ve 20.3.1975 tarihinde ittihaz edilen ara kararlarına cevap gelmiş olmakla dosyadaki belgeler incelenip işin gereği düşünüldü :

Davalı idarenin husumet defi, davacıların bilirkişi incelemesi talebi kabul edilmiyerek işin esasına geçildi.

Dosya içindeki belgelerin incelenmesinden, davacının Cebecide maliki bulunduğu 163 pafta 522 ada 26 numaralı parseline inşaat ruhsatı verilmesi için belediye başkanlığına başvurduğu, bu isteğin sözkonusu parselin imar planında yüksek okullar sahasında kalması sebebiyle reddedilmesi üzerine bu işlemin iptali için dairemizde Esas 61/1490, Karar 62/1354 sayılı davayı açtığı ve davanın 6785 sayılı Kanunda ruhsat verilmesi için gereken sürelerin dolması sebebiyle ruhsat talebinin reddinde isabet bulunmadığı gerekçesiyle 17.4.1962 tarihinde iptalle sonuçlandığı, idarenin karar düzeltilmesi isteğinin de reddedildiği, davacının bundan sonra belediye başkanlığına, M.E. Bakanlığına ve Siyasal Bilgiler Fakültesine, ruhsat verilmesi veya kamulaştırma yapılması için müteaddit defalar müracaat ettiği fakat Dairemiz ilamının infaz edilmediği en son davalı idareye 26.12.1971 tarihinde yapılan müracaat 4.1.1972 tarihli yazı ile verilen cevapta söz konusu parselin M.E. Bakanlığınca kamulaştırılması gerektiği başka yapılacak bir işlem bulunmadığının bildirilmesi üzerine tasarruf hakkının kısıtlanması dolayısiyle uğradığı zararın tazmini dilegiyle bu davayı açtığı anlaşılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının olay tarihinde yürürlükte bulunan 132 nci maddesinde idarenin mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremiyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremiyeceği belirtilmiştir. Davacının parseline ruhsat verilmemesine dair belediye başkanlığınca tesis edilen işlem dairemizce verilen ve Esas 61/1490, Karar 62/1354 sayılı Kararla iptal edildiğine göre, yukarıda bahsi geçen Anayasa hükmü gereği davacının parselinin kamulaştırılıp kamulaştırılamıyacağı ilgili idareden derhal sorularak kamulaştırılmıyacağının tesbiti halinde dairemiz ilamının infazını temin için davacıya inşaat ruhsatının verilmesi gerekirdi.

Halbuki davalı idare bu yola gitmiyerek davacının müracatalarını, ya kamulaştırmayı yapacak M.E. Bakanlığı veya S. B. Fakültesine başvurulması gerektiğini bildirmiş veya parselin imar planında yüksek okullar sahasında kalması sebebiyle kendisince yapılacak bir işlem olmadığını belirtilmiştir.

Bütün bu açıklamalar karşısında dairemiz ilamı infaz edilmiyerek davacının mülkiyet hakkının kısıtlandığı dolayısiyle davacının zarara uğradığı ihtilafsızdır.

İlgililer ilamlar için öngörülen 10 yıllık genel zamanaşımı süresi içinde idareden infaz talebinde bulunabilirler ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddesine

Scanned by CamScanner

göre de Danıştay ilamlarının icaplarına göre eylem veya işlem tesis etmeyen idare aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açabilirler.

Ancak ilamın infaz edilmemesi sebebiyle açılacak bu davanın infaz için idareye yapılan müracaata karşılık tesis edilen idari işlemin tebliği tarihinden itibaren 90 gün içinde açılması gereklidir.

Olayda davacı dairemizce verilen iptal kararının kendisine tebliği tarihinden sonra müteaddit defalar idareye müracaat etmiş ise de en son müracaatı 26.12.1971 tarihinde olup buna karşılık 4.1.1972 tarih ve 9327/71 sayılı işlem tesis edilmiş ve bu işlemin tebliği tarihinden itibaren 90 gün içinde (1.4.1972 tarihinde) davasını açmıştır. Davacının zararı devam edegelmekte (tevali etmekte) olduğundan ancak en son müracaatın yapıldığı 26.12.1971 tarihi ile bu davanın açıldığı tarih arasındaki zararının tazmini mümkündür. İdareye en son müracaat tarihi olan 26.12.1971 tarihinden önceki devre içinde de davacının bir zararı mevcut ise de bu sırada idareye yapılan müracaatlara karşı tesis edilen işlemin tebliği tarihinden itibaren 90 gün içinde dava açılmadığından, süre aşımı sebebiyle bu zararın tazmini mümkün değildir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle 26.12.1971 tarihinden davanın açıldığı tarihe kadar olan devre içinde dairemiz ilamının infaz edilmemesi ve gayrimenkul üzerindeki tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle davacının uğradığı zarara karşılık takdiren ve maktuen 80.000 liranın davanın açıldığı 1.4.1972 tarihinden hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte davalı idareden alınıp davacılara verilmesine, fazlaya dair tazminat talebının reddine, hükmolunan seksenbin lira üzerinden hesaplanan 2370 lira nisbi karar harcının davalıdan alınıp davacılara verilmesine, davacılar tarafından peşin yatırılan 1222 liralk nisbi harç ile hükmolunan miktar üzerinden hesaplanan 2370 liralık nisbi harc arasındaki 1148 liralık nisbi karar harcının davacılardan tahsiline ve tamamlattırılmasına, aşağıda dökümü yazılı yargılama giderlerinden 24 liranın ve reddedilen miktar üzerinden hesaplanan 7720 lira vekalet ücretinin davacılardan alınıp davalıya, kabul edilen miktar üzerinden hesaplanan 7400 lira vekalet ücretinin de davalıdan alınıp davacılara verilmesine, 26 liralık yargılama gideri davacılar tarafından peşin olarak ödendiğinden bu giderlerin davacılar üzerinde bırakılmasına 4.5.1976 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

AZLIK OYU

Davacı Danıştay Altıncı Dairesince verilen Esas : 61/1490, Karar : 62/1354 sayılı iptal ilamının infaz edilmemesi, idareye yaptığı müteaddit müracaatlara rağmen parseline inşaat ruhsatı verilmemesi sebebiyle uğradığı zararların davalı idareden tazminine karar verilmesini istemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132 ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddesinde idarenin Danıştay ilamlarına göre işlem ve eylem tesis etmeye mecbur olduğu bu ilamları değiştiremiyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremiyeceği belirtilmiştir. Bahsi geçen kanun hükümlerine göre idare ilamların kendisine tebliği üzerine gecikmeden bu ilamı yerine getirmekle yükümlüdür. Ayrıca ilgili şahıslarda ilamlar için kabul edilen 10 senelik zamanaşımı süresi içinde idareden yerine getirme isteğinde bulunabilirler. Olayda davacı Danıştay'ın iptal ilamının tebliğinden itibaren 10 senelik süre içinde müteaddit defa idareye müracaat ettiği halde idare iptal ilamını uygulayarak davacının parseline inşaat ruhsatı vermemiş mülkiyet hakkını kısıtlıyarak onun zararına sebep olmuştur.

Scanned by CamScanner

Gerek olay tarihinde yürürlükte bulunan 3546 sayılı Danıştay Kanununda gerekse 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 nci maddesinde ilamların infaz edilmemesi sebebiyle açılacak davalar için özel bir dava açma süresi öngörülmemiş olduğundan ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 67, 71 ve 72 nci maddelerinde düzenlenen sürelerin ilamların infaz edilmemesi halinde açılacak davalara uygulanması da mümkün görülmediğinden davacının dairemiz ilamının tebliği tarihinden başlıyarak bu davanın açıldığı tarihe kadar uğradığı tüm zararlarının tazmini ve olayda süre aşımı bulunmadığı görüşü ile verilen karara karşıyız.

Scanned by CamScanner